

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
BYDŁA MIĘSNEGO**

PZH*i*PBM

**REGULAMIN PROWADZENIA
OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ
BYDŁA TYPU UŻYTKOWEGO MIĘSNEGO**

Wersja uaktualniona 14 czerwca 2016

WARSZAWA 2016

PODSTAWA PRAWNA

Ocena wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego prowadzona jest w Polsce przez Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego na podstawie metodyki oceny wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego opracowanej przez Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego i przedłożonej Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Metodyka ta została opracowana w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 921)
2. Decyzję Komisji 2006/427/WE z dnia 20 czerwca 2006 r. ustanawiającą metody oceny wartości użytkowej i metody oceny wartości genetycznej zwierząt hodowlanych czystorasowych z gatunku bydła (Dz. U. WE L 169 z 22.06.2006, str. 56).
3. Wytyczne ICAR (International Committee for Animal Recording- Międzynarodowy Komitet ds. Kontroli Użytkowości Zwierząt).

ZAKRES I METODYKA PROWADZENIA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ BYDŁA TYPU UŻYTKOWEGO MIĘSNEGO

§ 1. Ocena wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego prowadzona jest zgodnie z decyzją Komisji 2006/427/WE z dnia 20 czerwca 2006 r. ustanawiającą metody oceny wartości użytkowej i metody oceny wartości genetycznej zwierząt hodowlanych czystorasowych z gatunku bydła (Dz. U. WE L 169 z 22.06.2006, str. 56).

§ 2. Ocena wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego prowadzona jest na wniosek albo za zgodą hodowcy lub posiadacza zwierząt.

§ 3. Ocena wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego prowadzona jest metodą C, gdzie wszystkie zapisy w obowiązującej dokumentacji hodowlanej oraz określenie stopnia umięśnienia i rozwoju zwierzęcia są dokonywane przez upoważnionego pracownika PZHiPBM, a pomiary zoometryczne i określanie masy ciała zwierząt mogą być dokonywane przez posiadacza zwierzęcia.

§ 4. Ocena wartości użytkowej bydła typu użytkowego mięsnego obejmuje:

- 1) ocenę użytkowości rozplodowej,
- 2) ocenę użytkowości mięsnej.

§ 5.1. Ocena użytkowości rozplodowej polega na określeniu dla każdej samicy w stadzie:

- 1) okresów międzywycieleniowych,
- 2) rodzaju porodu, poprzez zakwalifikowanie go do jednej z następujących kategorii:

RODZAJ PORODU	KOD
łatwy, odbyty siłami natury bez pomocy człowieka	1
łatwy, z niewielką pomocą człowieka lub środków mechanicznych	2
trudny z pomocą 2 lub więcej osób, użycia środków mechanicznych lub interwencji lekarza weterynarii	3
cesarskie cięcie	4
embriotomia	5
poronienia	6

- 3) żywotności urodzonego cielęcia poprzez zakwalifikowanie go do jednej z następujących kategorii:

ŻYWOTNOŚĆ CIEŁĘCIA	KOD
ciele żywe, bez wad budowy	1
ciele żywe, z wadami budowy	2
ciele martwe przy urodzeniu lub padłe w czasie 24 godzin od urodzenia	3
potworkowość cielęcia	4

2. Ocenę użytkowości rozplodowej prowadzi się na podstawie następujących danych, ustalanych dla każdej samicy w stadzie:

- 1) daty unasieniania, lub czasu przebywania buhaja w stadzie, w przypadku krycia haremowego,
- 2) nazwy i numeru identyfikacyjnego buhaja użytego do krycia lub buhaja, którego nasienie zostało użyte do unasieniania,

- 3) daty pozyskania i liczby uzyskanych komórek jajowych lub zarodków jeżeli w stadzie był wykonany embriotransfer - kopia dokumentacji jest przekazywana do biura,
- 4) daty przeniesienia zarodka, danych o genetycznych rodzicach, danych identyfikacyjnych biorczyń zarodków oraz płci zarodka, jeśli była oznaczona - kopia dokumentacji jest przekazywana do biura,
- 5) daty wycielenia lub poronienia, kolejnego nr laktacji, numerów identyfikacyjnych i nazw urodzonych cieląt,
- 6) płci i liczby urodzonych cieląt (SYMBOL Y- płęć męska, X- płęć żeńska, O- obojnak, N- nieznana płęć).

§ 6.1. Ocena użytkowości mięsnej obejmuje określenie:

- 1) stopnia umięśnienia i rozwoju zwierzęcia,
- 2) tempa przyrostu masy ciała.

2. Określenie stopnia umięśnienia i rozwoju zwierzęcia dokonywane jest w oparciu o:

1) wizualną ocenę budowy zwierzęcia, polegającą na ocenie poszczególnych cech pokroju w skali 100 punktowej:

a) wizualną ocenę budowy zwierzęcia przeprowadza się w przypadku materiału żeńskiego po I wycieleniu zarejestrowanym w systemie komputerowym.

W przypadku krów starszych, dla których wizualna ocena budowy nie została przeprowadzona po I zarejestrowanym wycieleniu, ocenę przeprowadza się jednorazowo w trakcie trwania kolejnych laktacji.

b) dla buhajów hodowlanych wpisywanych do ksiąg wizualną ocenę budowy zwierzęcia przeprowadza się po ważeniu na 420 dni.

2) dla zwierząt wpisanych do klasy Elita - pomiar USG pola powierzchni mięśnia najdłuższego grzbietu.

3. Określenie tempa przyrostu masy ciała polega na:

1) ustaleniu masy zwierzęcia w następujących okresach jego życia:

- a) od dnia urodzenia do 48 godz. po urodzeniu,
- b) w okresie od 165. do 255. dnia życia,

- c) między 375. a 465. dniem życia - dla buhajów hodowlanych wpisywanych do ksiąg.
- 2) obliczeniu standaryzowanej masy ciała zwierzęcia na:
- a) 210. dzień życia - dla jałowic i buhajków,
 - b) 420. dzień życia - dla buhajów hodowlanych wpisywanych do ksiąg.

Obliczenia standaryzowanej masy ciała zwierzęcia (MCS) na określony dzień jego życia dokonuje się według wzoru:

$$MCS = [(MCB - MCU) / WW] \times WS + MCU$$

gdzie:

MCS - masa ciała standaryzowana zwierzęcia określona w kg,

MCB - masa ciała rzeczywista zwierzęcia w dniu ważenia w kg,

MCU - rzeczywista masa ciała zwierzęcia ustalona do 48 godz.

po urodzeniu w kg,

WW - wiek zwierzęcia w dniu ważenia, wyrażony w dniach,

WS - standaryzowany wiek zwierzęcia w dniach (210 lub 420).

- 3) wyliczeniu średnich dobowych przyrostów masy ciała zwierzęcia w okresach:

a) od dnia urodzenia do 210. dnia życia - dla buhajków i jałowic,

b) od 210. do 420. dnia życia - dla buhajów hodowlanych.

Obliczenia średnich dobowych przyrostów masy ciała zwierzęcia (PDMC) dokonuje się według wzoru:

$$PDMC = (MCK - MCP) \times 1000 / (WK - WP)$$

gdzie:

PDMC - przyrost dobowy masy ciała zwierzęcia wyrażony w g,

MCK - masa ciała końcowa zwierzęcia w dniu ważenia wyrażona w kg,

MCP - masa ciała początkowa zwierzęcia w dniu ważenia wyrażona w kg,

WK - wiek końcowy zwierzęcia w dniu ważenia wyrażony w dniach,

WP - wiek początkowy zwierzęcia w dniu ważenia wyrażony w dniach.

DOKUMENTY WYNIKOWE

Do dnia 30 czerwca – każdego roku, hodowca otrzymuje pełne zestawienie wyników „Oceny Wartości Użytkowej” prowadzonej w jego stadzie za rok ubiegły.

Zestawienie zawiera - wykaz urodzonych cieląt, masy ciała na 210, wyniki oceny stopnia umięśnienia i rozwoju zwierzęcia, pełne zestawienie liczby zwierząt będących pod oceną w danym roku kalendarzowym, oraz stan krów ocenianych na dzień 31 grudnia.

RAPORT ROCZNY Z OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

Dokument jest opracowywany w biurze PZHiPBM, po przetworzeniu w systemie informatycznym źródłowych wyników oceny.

Raport roczny winien być opracowany do końca roku kalendarzowego następującego po roku oceny.

„REGULAMIN PROWADZENIA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ BYDŁA MIĘSNEGO” wchodzi w życie z dniem 1 marca 2016r.

Podpisany w Warszawie, dnia 20 stycznia 2016 r.